

הלשכה לבחינות בעברית לבני חוץ-לארץ

מועצת הבחינה הירושלמית

משה בר-אשר, יו"ר אקדמי
האוניברסיטה העברית, ירושלים

פזיה סלע

מנהלת היחידה להוראת עברית
הסוכנות היהודית, ירושלים

תמר צבי

אוניברסיטת חיפה

אהרן ממן

האוניברסיטה העברית, ירושלים

חיים אליעזר כהן

אוניברסיטת תל-אביב

דניאל סיון

אוניברסיטת הנגב, באר-שבע

יהודית רוזנהויז

הסכנין, חיפה

אורה שורצולד

אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן

מועד ב'

אביב תשס"ז

שאלון ב'

הזמן הניתן לשאלון זה: ארבע שעות

חלק ראשון – כתיבת חיבור בעברית = 40 נקודות

חלק שני – הבנת הנקרא ותרגום = 35 נקודות

חלק שלישי – תרגולי לשון = 25 נקודות

סה"כ = 100 נקודות

שימו לב לכתוב נכון ולפיסוק מתקבל על הדעת.

הקפידו לכתוב בכתב יד ברור.

בהצלחה!

הבחינה הירושלמית

מועד ב'
אביב תשס"ז
שאלון ב'

חלק ראשון

כתבו חיבור בעברית שאורכו עמוד עד שניים לכל היותר (כ- 250 מילים לכל היותר), על אחד מארבעת הנושאים הבאים. כתבו את הנושא שבחרתם בו בראש החיבור.

1. סקר שנערך לאחרונה עוסק בשאלת הנישואים המעורבים בין יהודים ללא יהודים. הביעו את דעתכם בנושא זה.
2. האם יש מקום לחגוג את חג החנוכה ואת חג המולד (Christmas) ביחד? הביעו את דעתכם בנושא זה.
3. במקומות רבים בעולם יש נטייה לחזור לחיים הטבעיים. הסבירו והביעו את דעתכם.
4. רבים מתלוננים על כוחה הרב של התקשורת. הביאו דוגמות לכך והביעו את דעתכם.

חלק שני

קראו את המאמר וענו על אחת משתי השאלות הבאות, (א' או ב') על כל חלקיהן ועל שאלה ג':

השפה של פולם

1. לפני כאלפיים שנה עברה השפה הלטינית באמצעות החיילים והמתיישבים הרומיים, שהגיעו במסגרת כיבושיהם, לגבולות העולם התרבותי של אז. בימינו אפשר לומר בביטחון שהשפה האנגלית קנתה לה מעמד של לטינית חדשה. הפעם אין השפה נעה בכבישי אבן, ואין היא שולטת בכוח החרב.
  5. השפה הגלובלית החדשה, נעה במהירות האור על כנפיהם של אמצעי התקשורת החדשים – לְוִיָּי התקשורת ורשת האינטרנט. השפה האנגלית, שהייתה פעם שפתם של העמים הדוברים אנגלית ושל נתיני האימפריה הבריטית, הפכה לשפה הקושרת את העולם כולו. כיום איננו יכולים להעלות בדעתנו שיח בין-לאומי שאיננו מתנהל רובו ככולו באנגלית. כל דיון בבעיות כלל-עולמיות מניח שכל הצדדים שולטים באנגלית. מגעים בין מדינות, בין צבאות, בין אנשי עסקים ובין ארגונים מתנהלים על פי רוב באנגלית.
- רק לפני מאה-מאתיים שנה הייתה השפה הצרפתית מועמדת לתואר השפה העולמית. צרפתית הייתה שפת הדיפלומטיה, שפת המעמדות הגבוהים ובתי המלוכה באירופה, אך כיום היא נדחקת לחוג של הארצות דוברות הצרפתית.

הבחינה הירושלמית

מועד ב'
אביב תשס"ז
שאלון ב'

אין זה רק ניצחונה של רשת האינטרנט. היצוא המסיבי של התרבות האמריקנית –
15. המוזיקה הקלה, מוצרי הצריכה, הפרסומות, תכניות הטלוויזיה והסרטים –
שטף את העולם ולא השאיר סיכוי לשפות אחרות.

אולם בהתפשטות השפה האנגלית יש גם כמה תופעות שאינן חיוביות. האנגלית הכללית,
זו המשמשת את "כל העולם", היא שפה מצומצמת למדי. מיליוני בני אדם המתקשרים
באמצעות שיחות באינטרנט או בדואר האלקטרוני, מכוונים את עצמם בדרך כלל למטרה
20. אחת בלבד: להיות מובנים לקוראים אחרים, ואלה מצדם עונים באנגלית המצומצמת
שלהם, המובנת לאיטלקי או לאינדונזי שמולם. האנגלית ה"ציבורית" של האינטרנט נבנית
משפת הפרסומות ומסדרות הטלוויזיה, המספקות לה ביטויים ומשפטים שגורים ושחוקים.

האנגלית האלקטרונית שונה מכל שפה חיה אחרת, שכן היא צומחת בקרב אנשים שאינם
דוברים אותה, ולמעשה היא איננה מדוברת כלל בפי אנשים בשר ודם.
25. אין היא דומה ללטינית ששימשה את המשכילים בימי הביניים, בתקופת הרנסנס או
בראשית העת החדשה. בתקופות הללו המשכילים דיברו ביניהם בלטינית שהם כתבו,
ושפתם נועדה להביע רעיונות מורכבים. לעומת זאת הדבר העיקרי המאפיין את "קהילת
האינטרנט" כיום הוא שרוב חבריה "דוברים" שפה חדשה, שפה מוקלדת ונקראת,
והיא האנגלית האלקטרונית.

30. תהליך דומה מתרחש גם בשפות אחרות. מיליוני אנשים דוברים ספרדית, צרפתית,
איטלקית, גרמנית ועוד שפות נחשפים דרך אמצעי התקשורת לגרסאות כלליות של
לשונותיהם. כך, למשל, בעבר באיטליה לא יכול היה תושב נפולי להבין את שפתו של
תושב מילנו, אבל כיום אין הבדל גדול באיטלקית המדוברת בפי תושבים מערים שונות.
גם הספרדית של ספרד סופגת במהירות את שפתן של אופרות הסבון ממקסיקו
35. ומארגנטינה. אט-אט אפשר לראות שרק הזקנים עדיין מדברים בשפה המקומית,
ואילו הצעירים סופגים את התערובת הלשונית הכללית, המשווקת להם דרך הקולנוע,
הטלוויזיה והמחשבים. בשלב זה ברור למדי כי המאה ה-20 הקימה מנגנון להשמדת
השפות ה"קטנות", אולם עדיין מוקדם לקבוע אם תהליך זה יביא למחיקת הדיאלקטים
המקומיים של האזורים השונים.

(מעובד על-פי י. מלצר, עיתון "הארץ")

הבחינה הירושלמית

מועד ב'
אביב תשס"ז
שאלון ב'

- א. 1. השוו על-פי המאמר בין הלטינית כשפת העולם בעבר ובין האנגלית כשפת העולם היום, על-פי שלושה היבטים:
א) אופן ההתפשטות ב) קצב ההתפשטות ג) המשתמשים
2. בשורה 11 כתוב: "... לפני מאה-מאתים שנה הייתה השפה הצרפתית מועמדת לתואר השפה העולמית". מדוע איבדה השפה הצרפתית את מעמדה?
3. מהו החיסרון העיקרי באנגלית הכללית הזאת המשמשת את 'כל העולם' וכיצד מסביר כותב המאמר את החיסרון הזה?
4. א. מה התהליך המשותף העובר על השפות איטלקית וספרדית?
ב. מה הקשר בין הנאמר בפסקה זו לבין מה שנאמר בפסקות הקודמות.
5. למה מתייחסות המילים המודגשות:
א. העולם התרבותי של אז (שורה 2)
ב. ואלה מצדס עונים (שורה 20)
ג. אנשים שאינם דוברים אותה (שורה 24)
- ב. תרגמו את הקטע תרגום מילולי מדויק ובלי השמטות.
- ג. בין שעניתם על שאלה א', בין שעניתם על שאלה ב', פרשו בעברית, או כתבו משפטים המבהירים 10 מן המילים והביטויים המסומנים בקו בתוך הקטע.

הבחינה הירושלמית

מועד ב'
אביב תשס"ז
שאלון ב'

שם הנבחנת: _____

שם בית הספר: _____

חלק שלישי

א. כתבו את הפועל בצורה המתאימה:

1. הנהלת האוניברסיטה _____ את מספר מקומות החנייה לסטודנטים.
(לצמצם)

2. הבית הזה _____ לפני מאה שנה. בעוד שבוע _____ אותו
(להיבנות) (להרוס)

ו _____ את הכביש.
(להרחיב)

3. המוהל _____ את התינוק.
(למול-הוזה)

ב. כתבו את מילת היחס בצורה המתאימה:

1. אתם סעו ראשונים, ואנחנו ניסע _____. (אחרי)

2. הוא נפרד _____ אבל הוא עדיין אוהב אותה.

3. הוא עוזר לי כל כך הרבה, אני לא יודע מה הייתי עושה _____. (בלעדי)

4. לא ראינו _____ עומדים בתור, מדוע אתם נדחפים _____. (את, לפני)

ג. בחרו את התשובה הנכונה:

1. ראש הממשלה נסע לארצות הברית _____ להיפגש עם הנשיא בוש.
(כדי ש / כדי / למען)

2. כל המוזמנים לחתונה _____ הגיעו.
(עדיין / כבר)

3. הוא חולה לב _____ הוא ממשיך לעשן.
(למרות / על אף ש / אף על פי כן)

4. _____ שכר הלימוד באוניברסיטה בארצות הברית, שכר הלימוד
(בניגוד ל / למרות / ואילו)

בישראל זול יותר.

5. היא הכירה אותו _____ שנה והתחתנה אתו השנה.
(מאז / קודם / לפני)

הבחינה הירושלמית

מועד ב'
אביב תשס"ז
שאלון ב'

שם הנבחנת: _____

שם בית הספר: _____

ד. הוסיפו ה"א הידיעה והמילית "את" בכל מקום שאפשר:

1. הוא עוסק בענייני מדע, מדינה ותרבות.

_____

2. תלמדו ביטויים ידועים ומוכרים אלה.

_____

ה. הוסיפו שם תואר מתאים לכל אחד מן השמות הבאים:

1. כיסאות _____

2. שנים _____

3. צבאות _____

4. רחובות _____

5. גבולות _____

6. כנפיים _____

בהצלחה!